

ŁUKASZ BRODZIAK

Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza jako element partycypacji w kontekście kondycji polskiej samorządności lokalnej na poziomie gmin

Streszczenie

Artykuł ukazuje, że obywatelska inicjatywa uchwałodawcza jest zagadnieniem interdyscyplinarnym. Wstęp zawiera jej definicję oraz umiejscowienie problemu, a dalsze części dowodzą, że badane zagadnienie jest wieloaspektowe. W części pierwszej następuje próba zdefiniowania obywatela jako umocowanego prawnie i społecznie podmiotu inicjującego akty prawa miejscowego. W części drugiej dokonana zostaje socjologiczno-prawna analiza mechanizmów partycypacji obywatelskiej na poziomie samorządu gminy. Partycypacja jest bowiem praktyczną ekspresją podmiotowości obywatela zarysowanej w części pierwszej. Analizie poddane zostają kolejno: konsultacje społeczne, budżet partycypacyjny, referendum lokalne, a także fundusz sołecki, który zostaje uznany za formę partycypacji. Część trzecia opisuje obywatelską inicjatywę uchwałodawczą jako formę partycypacji. Ukazuje jej pozycję, przyczyny oraz skutki na poziomie wspólnoty lokalnej. Część czwarta artykułu zawiera propozycję modelowego ukazania stopnia budowy wspólnot lokalnych w gminach. Prezentuje aktualne problemy oraz sposoby ich rozwiązania, tłem których jest obywatelska inicjatywa uchwałodawcza. Kolejna część to opis mechanizmów władzy gminnej. Władza jawna, pochodząca z wyborów samorządowych, to na poziomie gminy władza wykonawcza oraz stanowiąca i kontrolna. Przedstawione są problemy z tym związane: od frekwencji wyborczej, przez zanik funkcji kontrolnej, aż po powstawanie i istnienie lokalnych grup interesu mających ciągły, ukryty wpływ na władzę, a tym samym na prawo lokalne. Podsumowanie artykułu stanowi wniosek, że badanie stanu demokracji w Polskich gminach nie jest łatwe, a dotychczasowe badania wskazują, że w demokratycznej Polsce gminy nie rozwinęły się wspólnotowo, zaś obywatele się alienują, stając się zatowizowanymi jednostkami nastawionymi na własne interesy, co ma wpływ zarówno na władzę, jak i na prawo lokalne.

Słowa kluczowe: partycypacja – inicjatywa – gmina – obywatel – demokracja